

ABONAMENTUL
Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 c
Pe 1 lună . 2 c

Nr. de Duminecă
pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERȚIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscrise nu se In-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Marea escrocherie.

(*) Am susținut totdeauna și am dovedit, că agenții politice de maghiarizare nu sunt decât niște șarlatani ordinari. Fie că sunt personajii sus puse, cu trecere și rol în stat, fie că fac parte dintre așa zișii »mo-dești anonimi« ... Toți caută mărirea ief-tină și sub scutul politice lor patriotice își permit cele mai flagrante călcări de legi, abuzuri și imoralități.

Cine nu-și aduce aminte de politica de maghiarizare din Torontal, sub fișpanul Rónai, care și-a permis și a permis subal-ternilor săi toate infamiile față de naționa-lități, dar în același timp și-au neglijat ofi-ciu, au luat mită și au furat, încât Széll a trimis în comitat comisar guvernial, pe Kaffka, iar suspendările și destituirile au urmat cu grămada.

Ei bine: Tot lui Rónai i-s'a rezervat trista celebritate ca sub prezidenția sa să se co-mită cea mai nerușinată escrocherie în sinul uneia dintre cele mai faimoase societăți de maghiarizare.

E vorba de DMKE, societatea maghiară din Ungaria de sud, care de mai mulți ani urmărește maghiarizarea naționalităților din Banat... Adică — spre norocul nostru — *pretindea* numai că urmărește acest scop. În realitate făcea politică de căpătuială, se mâncau banii strânși dela publicul credul și dela guvernele cari sprigineau și ele »sco-pul patriotic«.

Dovada peremptorică s'a dat alaltăieri, în adunarea generală a societății, ce s'a ținut în H.-M.-Vásárhely.

Ziarele ungurești sunt pline cu amănunte despre rușinosul scandal.

Luăm amănuntele așa cum ni-le dau ziarele politice și în ordinea cum s'au pe-trecut.

Iată-le:

»*Au escrocat pe ministrul.* La chestia institu-tului de creștere al societății, profesorul Striegl iar a luat cuvântul și a rugat să se rectifice *falsul* ce este în raportul-anuar, unde se spune că în in-ternatul societății sunt 500 școlari cu buze stră-ine, (români, șvabi, sârbi), pe când adevărul e că în toate trei internatele din Seghedin nu sunt a-tăția elevi...

»— *De ce falsifică?*

»— *Escrochează pe ministru!*

»— *Cu șarlatania nu se poate răspândi cultura.*

»La observarea prezidentului Rónai, că poate e vr'o greșală de tipar la mijloc, secretarul Gal-lovich Jenő a mărturisit că nu, ci *intenționat* s'a tipărit așa. Scandal mare. Prezidentul constată, în urmă, că în adevăr nu 500, ci abea 50—60 fii de ai naționalităților sunt în internatul societății DMKE.

Și știți de se s'a tipărit că sunt 500?

Pentru că dându-și astfel importanță, să stoaică dela guverne cât mai multă subven-

ție. S'a și constatat, că internatul a realizat un câștig de 30.000 coroane. S'a deslănțuit atunci o furtună formidabilă. Profesorii Sassi Nagy și Striegl au pretins să se re-ducă taxa de internat, căci în celelalte in-ternate e numai 28 coroane, iar în al so-cietății D M K E este 40 coroane, »deși celelalte internate nu primesc dela stat *sub-venții de sute mii*«...

S'a strigat atunci:

»*Muzsi János:* Institutele noastre culturale nu pot avea scopul să lucreze pentru *profit bănesc*.

»*Striegl:* Datoriile institutelor culturale să nu le plătească părinții și elevii!

»Scandal enorm a izbucnit atunci. În sala în desuț, unii se urcaseră pe bănci și strigau:

»— *Au escrocat statul!*

»— *Au înșelat pe părinți!*

»— *Nu maghiarizare, ci bani le trebuie!*

Asta am spus-o noi demult: maghiari-zarea e pretextul, în realitate se urmărește profitul bănesc.

Iar că cei dela DMKE înghițeau banii ca buretele apa, s'a dovedit cu prisos, consta-tându-se că taxele dela 8333 membri ai a-cestei societăți culturale (?) s'au cheltuit nu-mai cu *relute personale, cheltueli de drum și diurne*... S'au cheltuit în anul trecut pen-tru »trebuințe în cancelarii« *mai mult decât pentru scopuri culturale propriu zise*. Intre-bat fiind că din ce se vor acoperi necesi-tățile culturale, prezidentul a răspus că »even-tual din alte fonduri«, — adică din fondul de dispoziție al vre-unui minister...

Iată cum se face »cultură«, în Ungaria, iată cum așa zișii »campioni ai maghiari-zării« escrochează publicul și guvernul ma-ghiar.

Mai interesant e că bugetul n'a fost exa-minat, deoarece *administrația societății n'a întocmit darea de samă despre gestiunea fi-nanciară din anul trecut* și adunarea gene-rală s'a închis »brevi-manu« de Rónai fără să fi putut aduce vre-o hotărîre în cauza escrocheriilor ce s'au descoperit.

Bine înțeles: rău nu ne pare că *astfel se administrează* societățile maghiare cultu-rale menite a ne maghiariza.

Trebuie să protestăm însă că guvernul dă subvenții unor societăți culturale de felul acesta... E o nemai pomenită ticăloșie ca o bandă de escrochi ordinari să risipească ast-fel banii strânși din sudoarea poporului! *Deputații noștri ar trebui să interpeleze în chestia asta!*

Ce ar face guvernul când în sânul unei societăți culturale române s'ar ivi vre-o ne-orânduială? Ar disolva-o îndată! Pentru o minciună nerușinată, mai săptămânile trecute, nu ceruse oare presa maghiară chiar are-starea celor din fruntea Asociațiunei?... Să nu-i cruțăm nici noi pe »apostolii« aceștia de mare escrocherie națională maghiară!

Situația politică din critică, ce este, se agra-vează tot mai mult. Reforma de dare, prezentată ieri de Wekerle nu poate fi mulțumitoare. In-demnizarea de asemenea e prea de lungă durată (patru luni). Tot atâtea motive, cari neliniștesc pe unii părinți ai patriei și vrând-nevrând îi fac să se cugete la repășirea din marele partid al forței și al independenței. Intre disidenți se mai găsesec Kubik Gyula și Szász József.

Fierberea între kossuthiști. »Budapesti Hirlap« (dela 22 c.) dând seamă despre spiritul ce domnește în sinul partidului kossuthist, spune că sunt patru curente: unii, în cap cu Hentaller, cari au ieșit și vor mai ieși din partid și vor combate ridicarea cvotei, a doua grupare este a lui Holló, care stă în partid, dar ar dori să stoaică guvernului declarație principiară că la 1910 se va înființa bancă națională maghiară, ceea ce însă guvernul nu va face; numărul acestor de-putați poate să fie vre-o 40. A treia grupare sunt cei cari se provoacă la onoare și zic că e imposibil să stea în partid și să voteze cvota, contra căreia au luptat în mijlocul poporului. În fruntea acestora e baronul Wesselényi Frencz... Numărul lor e cel mult 5—7... Grupa a patra e cea mare, care votează cu ochii închiși, orice ar zice Kossuth, numai să stea în beneficiile puterii!

Afacerea Bárdy. Adunarea generală a evanghelicilor care se ține azi în Budapesta se va ocupa și de afacerea Bárdy, preotul care în adunarea tractuală ce s'a ținut în luna trecută în Arad, a vorbit contra legii lui Apponyi cu așa hotărîre și asprime, în cât procurorul a deschis acțiune publică în contra lui și la un moment se svonise că Bárdy a și fost arestat, știre ce s'a des-mințit însă. În cercurile bisericești se aş-teaptă cu mare interes hotărîrea ce va aduce conventul evanghelic.

Slavii și Björnson. Poetul Björnsterne Björn-son a fost salutat de slovacii din Turocz-Szt.-Márton și de scriitorii boemi.

Scrisoarea de mulțumită a slovacilor cuprinde, între altele, următoarele:

»Până acum înzadar am privit în lumea mare, să vedem, dacă se găsește vr'o inimă și vr'un suflet, care să ia în apărarea sa națiunea noastră cinstită, harnică și înzestrată cu multe calități. Au trecut anii și Europa s'a cugetat atât de puțin la noi, ca și la negrii din Africa de mijloc. Acum s'a ridicat un puternic și adevărat cuvânt dinspre mările fiorduri norvegiene. Glasul tău a fost acesta, puternic ca glasul arhanghelului, al arhanghelului nostru mântuitor«. Li aduc apoi mulțumită »în cuvinte modeste, dar cu sentimente bogate«. Li doresc, să-l țină Dumnezeu ca »să-i feriască scumpa națiune de grozava soartă a na-țiunei slovace«.

Scriitorii boemi zic, între altele:

»Noi, scriitorii boemi, de mult Vă stimăm și Vă iubim pe Dvoastră, iubite Björnson, ca pe un mare poet; noi, politicienii boemi, reprezentanții vieții culturale boeme, am văzut în Dvoastră tot-deauna pe marele propoveditor al libertății. La prețuita Dvoastră bătrâneță ați pășit mai aproape de noi, v'ați făcut mare și memorabil pentru noi, în urma cuvântului ridicat în interesul slovacilor și pentru aceasta Vă exprimăm cea mai sinceră recunoștință și Vă trimitem cele mai fierbinți salutări în numele întregii lumi culturale boeme și în nu-mele întregii națiuni boeme«.

Ședința de ieri a camerei.

În ședința de ieri a camerei, care s'a ținut sub prezidenția lui Justh, ministrul președinte Wekerle a prezentat șapte proiecte de dare, budgetul și a cerut îndemnizare pe timp de patru luni. În urma proiectelor de dare mai ales, situația partidului kossuthist e și mai penibilă.

Proiectele de dare

sunt următoarele: despre rectificarea dărei catastrale și despre stabilirea procentului dărei de pământ; despre darea de case; despre darea după camătă și rentă; despre darea de câștig a întreprinderilor publice; despre darea de câștig în genere; despre darea de venit și despre manipularea oficiilor publice.

Darea de venit de clasa întâia și a doua s'a sistat. Mai departe s'a desființat darea de venit separată a membrilor familiei. Cheia de dare s'a scârșit. S'a introdus dare de venit progresivă în locul dărei de venit generale.

La darea de pământ se susține și pe mai departe actualul sistem. Procentul dărei de pământ, care este astăzi 25, se reduce la 20.

Minimul de existență se stabilește la 600 coroane.

Aceste proiecte nu pot mulțumi opinia publică, pentru că darea progresivă s'a aplicat numai la venit, iar nu la pământ. Iar pe de altă parte se ridică darea de consum, așa, că situația poporului nu e nici decum îmbunătățită.

Țăranul nu se va bucura de minimul de existență, el adică va plăti dare și dacă va avea un venit mai mic de 600 cor., iar marele proprietar de pământ nu va fi obligat la dare progresivă.

Iată dar cât de mult se interesează guvernul național de soarta poporului sărac!

Bugetul pe 1908.

Cheltuielile sunt proiectate la 1238 milioane 389 mii 726 cor., iar venitele la 1274 milioane 630 mii 132. Ar rezulta așadar un profit de 41 milioane 340 mii 406. Pozițiile extraordinare însă arată față de 158,698.623 eșite numai 117,380.282 intrate și astfel aici se ivește un deficit de 41 mil. 318 mii 341 cor. rămânând în felul acesta un excedent abia de 22.065 cor. La sfârșitul anului însă de sigur nu va rămânea nici acest plus, ci va fi un deficit de câteva sute de mii, dacă nu mai mult.

Indemnizarea.

Guvernul cere indemnizare pe patru luni. Este prin urmare sigur, că cel puțin patru luni vor

trece din 1908 până se va primi bugetul din partea camerei.

Ședința s'a terminat la orele 12. Astăzi de asemenea va ține camera ședință, alegând 10 membri pentru comisiunea cvotei.

Boala Majestății Sale.

Iată telegramele de ieri despre starea M. Sale:

Viena, 22 Oct. 1907. Starea generală a M. Sale, azi e mai puțin bună, căci azi-noapte a dormit rău. *Somnul i-a fost adeseori întrerupt prin tuse violentă*, din care cauză azi dimineața a fost mai obosit și mai indispus ca de altădată. Tusea a rămas neschimbată. Starea fizică corăspunde împrejurărilor.

Biuroul telegrafic ces. reg. e informat despre starea M. Sale, că deși noaptea a fost liniștită M. Sa totuși a dormit puțin. Febră n'are, apetitul e bun, catarul e mai mic.

Medicii împăratului Kerzl și Neusser, cu ocazia vizitei de ieri seară la M. Sa, au găsit că starea generală e îndestulătoare. După aceea împăratul a mai stat o oră și s'a culcat la orele 8 și un pătrar. Noaptea în general a fost liniștită. M. Sa n'a avut febră, dar a dormit mai puțin ca în noaptea trecută. În decursul nopții a avut mai multe atacuri mari de tuse, cari i-au întrerupt somnul. Măj. Sa s'a sculat azi dimineața cu puțin după orele 4 și a dejunat cu poftă bună.

După telegramele de seară din Viena, după prânz starea M. Sale s'a mai îmbunătățit. Către seară l-a vizitat dr. Kerzl și a constatat îmbunătățire.

Azi înainte de prânz arhiduceasa Maria Valeria l-a cercetat pe augustul ei părinte, după prânz apoi s'a reîntors în Walsee.

Justitia regnorum fundamentum...

În Oradea-Mare au fost, zilele trecute, osândiți greu trei țărani români.

Suntem obișnuiți cu procese în care unul sau altul dintre noi e osândit pentru că procurorul i-se pare că am fost primejdioși »ideei«. Suntem obișnuiți și cu cazuri cum au fost cele dela Aleșd și Șepreuş, unde țărani noștri, împuşcați fără să fi săvârșit păcatul de resvrătire au ajuns pe deasupra pe banca acuzaților. Ceeace ne arată însă cazul dela Orade, trebuie să ne pună pe gânduri.

Și eată de ce: Năcazul procurorilor pentru că am lucrat brav la alegeri pentru izbânda candidatului național ne ajungea până acum mai mult pe noi, clasa inteligentă: învățători, candidați de avocați, etc. Poporul era, întru cât poate fi vorba, cruțat de prigonirea procurorului. Ce vedem însă acum? Că sistemul pare a nu mai cruța nici pe țărănimea noastră.

Apărătorul dr. Lazar și a exprimat în plină ședință a tribunalului nedumerirea: să fie oare cazul acesta începutul unui sistem din partea procurorului de a înfrica poporul și a-l înstrăina, prin suferințele îndurate, de lupta națională? Domnialui a advertisat justiția să se păzească a aduce sbuciumările pătimase ale politiceii în sălile, unde trebuie să domnească dreptatea, care nu face deosebiri între români și unguri.

Ar fi într'adevăr trist, dacă justiția țării s'ar coborî atât de mult, dacă glasul procurorului, care prin condamnări ch'ar fără drept caută merite patriotice, ar îneca cuvintele dreptății, ale jurilor! Ori cât de obișnuiți am fi a suferi multe, când vedem o nedreptate așa strigătoare la ceriu, trebuie să ne ridicăm glasul pentru a protesta și a striga un veto procurorului, care s'ar încumetă să introducă un astfel de sistem în justiția țării. Și dacă polițaul »ideei« crede că prin astfel de procese și condamnări va putea pune stavilă puternicei mișcări naționale, va putea înfrica poporul și a-l face mai rece față de conducătorii lui,

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

„Convorbiri de Luni“.

— Copiii. —

«Maxima debetur puero reverentia».

Eu trăiesc printre ei, îi cunosc, le vorbesc, îi învăț, îi ascult și cu fie ce zi ce trece, ființele acestea mici și plâpânde, îmi smulg câte o lacrimă, îmi rănesc inima cu durerile lor, ori mă fac să văd coborârea cereștilor fericiri.

Inima mea e a lor.

Noi trăim cu ei, pentru ei.

li purtăm în brațe — ca madonele pe Christ — li ocrotim, ne rugăm pentru ei, le jertfim munca lui Sisif, îi învățăm, le făurim în minte comorile din basme, îi visăm în carul de aur al slavei și murim pentru ei.

Copiii ne fac să uităm că părul ne cade și îmbătrânim.

Ei sunt sufletul căminului și mândria noastră. Enric al IV-lea își plimba copiii la spinare în fața ambasadorului Spaniei și luminatul sol văzu în asta adevărata slavă a regelui francez.

Copiii sunt o comoară și oamenii haini numai după ce i-au pierdut, înțeleg cât sunt de scumpi. Câți părinți nu rămân în veșnic doliu dela moartea copiilor lor!

O copii, nu toți știu ce sunteți voi.

Câți nu trec pe lângă durerile voastre zimbând, ori negri de mânie. Cine nu vă cunoaște, nu crede în năcazurile voastre, dar cine și-a dat

osteneala să se plece până la voi și să vă cunoască, nu vă uită niciodată.

Dar, de ce-mi veniți așa de trist în minte!

Văd copii săraci visând fericirea palatului bogat și murind de ger, într'un colț de stradă ca în »Povestea de Crăciun« al lui Dostoiewski, văd micuți desculți coborând din colibele lor prin viforul tăios al iernii la școala de pe vale, văd îngerași nemâncați, palizi, jinduind la pantoforii copilașului bogat, mici artiști cântând pe uliți și îmbrânciți de oameni sălbatici, bieți flămânzi muncind prin fabrici, uscându-se pe câmpuri, vânđuți mizerabililor, chinuiți, bătuți, dormind prin poduri, saltimbanci de bălcu, schilodindu-și trupșorul în ochii fără milă ai mulțimei.

Văd o droaie de micuți, frumoși ca îngerii acrobați ai lui Veroneze, cerșind pe puntea canalului Orfano la Venezia, văd un amoras — copil sărac al Parisului — murind pe treptele de marmură ale Luvrului, văd copiii plebei sârărene urcând pe drumuri grele la colibele lor cu catechismul sfânt din Heidelberg, iar la Saint-Lazare, în geana de rubin a unei dimineți de vară, treziți de ciocârlii, văd copiii emigranților ducându-se să se vindă unor exploatare sălbatici, în țările de aur ale Lumei nouă.

Oceanul le stă în cale.

Corăbiile pornesc.

Mergeți copii, căci din valuri s'a ridicat par'că sunând glasul care-a mângâiat de mult pământul făgăduinței: »Lăsați copiii să vină la mine, căci a lor este împărăția cerurilor«.

Mergeți, căci până să atingeți fermecatele limanuri pe care le visați mereu, apa vă va fura în

adâncul ei și nu veți simți biciul de flacări al rob'ei.

O copii, voi sunteți podoaba noastră.

Cine nu vă iubesc sunt răi.

Voi aveți inimă. Când barza de pe coperiș pleacă toamna spre oazele Libiei ori în smârcurile cu palmieri ale Nilului, voi muriți de duioșie. Mila voastră e dulce și curată.

Din dumicatul vostru asvârliți și fiarelor și atunci căprioara pădurei, leii deșerturilor, acvila norilor și șearpele casei se târăsc îmblânziți la picioarele voastre.

Vorba voastră e mireasmă.

Când zâmbiți se face primăvară și seninul se umple de fluturi.

Voi împodobiți grădinile și codrii cu sboruri de îngeri.

Poveștile s'au făurit pentru voi și toată poezia firei e în inima voastră.

Când trâmbița războiului a chemat noroadele sub steaguri, v'am văzut și pe voi îmbrăcând platoșa lucie de arhangeli și pornind printre vitejii cu fulgere pe coifuri.

Văd în Galia frumoasă pe Ioseph Barah băeșul unei văduve muncitoare, bătând toba în focul răsmiriței din Vendea și înconjurat de șanțele dușmanilor cari îl osândesc să strige: »Jos Franța!«

»Trăiască Franța!« răcnește copilul și ca o vrabie împuşcată, pică ciuruit de gloanțele sălbaticilor.

O copii!

Inima mea v'a beatificat.

Eu văd în voi întruparea copiilor cerești din

se înșală amar. Niciodată mișcările mari naționale, răspândirea unei idei mari, nu s'au putut stânga prin umplerea temnițelor cu pionerii acelor mișcări, acelor idei!

Justitia regnorum fundamentum... Știam că bărbații, cari reprezintă justiția în țara ungurească, respectau și urmau această sentință, — întrucât o urmau... A zdrobi însă cu desăvârșire instituția menită a da pace tuturor cetățenilor patriei, a lăsa să pătrundă ura de rassă și în sălile tribunalului, este a răscoli simțul de dreptate al poporului, care nu mai găsește această dreptate nicăiri. Unde vom ajunge dacă procurorii ar urmări acest drum periculos, la a cărui început pare a sta cazul dela Orade, să-și dea bine seama, că nimic nu revoltă mai adânc, ca — nedreptatea. Și nicăiri nu e mai dezvoltat simțul de dreptate mai puternic, ca în popor!

Condamnații Moise Coș, George Coș și Ioan Berte au apelat la tablă, care, avem nădejde, va mântui pe țărani de osânda grea ce li-s'a dat la tribunal.

Din Bihor.

Lupta dascălilor de stat pentru 48 și Apponyi.

Nu va fi indiferent pentru fiii poporului român de pe valea Crișului repede să știe, cum se prepară 48-iștii cu toate speciile, subspeciile de aderenți, la congregație, aderenții lor să iasă biruitori.

Trebuie să ne impunem o deosebită forță de a oprî brațul ridicat și de a nu izbi în oarba cutezanță a celor ce se cred stăpâni pe inimile și sufletele atâtor mii de alegători români.

Să presupunem, un moment, că oamenii conducători ai 48-iștilor vor să priceapă odată, că românii azi nu mai sunt, »piei de vândut, ori de cumpărat pe 3 coroane«, precum au zis-o de atâtea-ori și cu atâtea prilejuri, domnii kossuthiști.

Să credem, o clipă, că și în convingerile lor a străbătut ideea, că li-se cuvine și românilor scaune la comitat, după măsura dăjilor ce plătesc și după datoriile ce li-se impun zilnic.

divinele tablouri zugrăvite de mâna sfântă a lui Rafael și Corregio, a lui Rubens și Murillo.

Cine nu vă crește în iubire, supără cerul.

Sălbaticii vă lovesc și inima mea sângeră ca trupul lui Isus pe cruce, când îmi aduc aminte că un împărat nebun porunci să vă spintece în Roma, când îmi amintesc de primii creștini arși de vii și aruncați în gura fiarelor, de închizitorii cari vă scriau și pe voi în cartea supliciilor teribile, de ghilotina revoluțiunii franceze, care nu v'a cruțat nici pe voi — o inocența mea! — de nebunii cari vă cresc cu lovituri de bătă ca faimosul Montaussier pe fiul lui Ludovic al XIV-lea, ori vă smulg părul din cap ca nefericiților școlari din Essling pe vremea reformei lui Luther, și de ceice vă arseră odinioară în insula Levantului.

Cine nu veghiază asupra voastră și nu vă iubește e tiran și poate săvârși orice crimă.

Numai aceia sunt vrednici de voi, cari știu să vă atingă inima, nu corpul.

O părinți!

Copilul și omul se înalță numai prin puterea dragostei.

Asta e arta cerească pe care marii maeștrii au simbolizat-o în scenele sfinte de interioruri și pe care Rembrandt a cântat o în »Casa Dulgherului« și în »Familia din Brunswick«.

Așa au crescut și s'au înalțat copiii bibliei și ai lumii, Iosif, Moise, Isus, Tereza d'Avila, Francisc d'Assise, Ludovic-cel-Sfânt, Wicliff, Erasm, Luther, Rembrandt și Pestalozzi...

Va să zică, vom fi cât se poate de oportuniști în judecată. Sentimentul în politică, vedem dela ei — nu valorează. Haid și ne vom călăuzi de puterea logice.

Alatur, spre ilustrare, dreapta împărțire ce și-au făcut-o cu cercurile în Borod, Aleșd, Vad și Tileagd, pentru congregație pe pielea românilor.

Alegerile se fac în 11/24 Oct. a. c.

Cu considerare la numărul populației române ai fi crezut, bunule cetitor, că judecățile lor vor fi cel puțin acum drepte? De unde! Nici nu visă!

Iată, sub comanda dlui dr. Farkasházy Zsigmond și a nefericitului Klintók János, cum au pus apa la focul treicolor al 48-ilor și acum numai să prindă iepurile!

Ascultați:

În adunarea filialei reuniunii învăț. de pe valea Crișului dela 22 lunie s'a decis ca să între și d nii învățători în lupta la alegerile congregaționale și anume: pentru 48 și Apponyi, căci — zice apelul: »Pe noi (dascălii de stat) ne leagă și o amintire istorică, pentru ajungerea la triumf a partidului 48.

Ministrul de culte și instrucțiune publică al acestui partid, Excelența Sa contele Apponyi Albert, ne-a deschis terenul unei vieți onorabile, prin regularea salarelor noastre învățătoarești. Nouă învățătorilor ne a dat o nouă viață; îi suntem deobligați și recunoscători sinceri etc.

Înțelegem. Unde-i vorba a-i, însă, de învățători? De »kartásii«, cărora li-se trimite »de nobis sine nobis«, cu trei fileri invitările? Atunci de ce n'au zis la murit: Noi, semzeii preferiții tuturor guvernelor și a sorții, vă scriem vouă »három filléres kartársaim«, (ca odinioară Por și Darie împărat lui Alexandru Machedon) să veniți și să nu vă spuneți 48 ului, căci la congregație vom alege tot dascăli: Pe Nagy Imre, care i de fapt dascăl harnic, — dar ce fel de dascăl ar fi să fie popa Klintók dela Beznea, Richter Gyula, Roth Frigy. jidani, Palladi Victor, popa pocăiților din Topade-Criș, bad-a Gavrii Venter, notar penzionat, om de treabă, care poate, bietul, cum e bolnav, nici nu știe, că 48 iștii l-au luat la goană din pat, să faci politică kossuthistă!

Dar, la urmă, ce dascălul naibii va fi dr. Farkasházy Zsigmond, deputatul cercului, (fie ne rușine românilor!) care a fost prin Bălaia noaptea și a ieșit foarte mângâiat, (cam ca și murgul motului, când îl »ocărește cu bătă!«).

Unde o fi servind ca dascăl, măcar și explicând Talmudul al de Bereczky Sandor?

Hai? Aud?

Aș cunoaște un dascăl Cipău Petre, dar în care școală propune nenea Csipó Tivadar, bietul ba-

Un tablou mi-se zugrăvește în minte:

E o după ameazi de Duminecă. Ninge. Stoluri de corbi înegresc cerul țarinei.

În casă e cald și bine. Toți sunt înlăuntru și sfînesc ziua a șaptea.

Tatăl scoate o carte mare, o pune pe genunchi și celește fericit »Călătoria lui Isus la Decapole«. Copii s'au în jurul lui și ascultă. El din ochi îi soarbe pe furii.

Dar mama? Mama ce face? Frumoasă ca în icoane se uită la ei și i-se pare că se înalță pe temei de nourii în cântări de slavă.

Tatăl fericit sfârșește, își pune copiii pe genunchi și dupăce împreună cântă o rugăciune și cântecul patriei în zile de jertfe mari, rămân în extas.

Mama care îi contemplă, făurește în minte carul de aur al fericirii lor și cum tatăl stă cu copilașii pe genunchi, ei i-se pare că vedenii dulci au coborât dintr'un tablou sfânt înlăuntru caminului ei.

Fericiți copiii cari se nasc și trăiesc astfel în aureola dragostei părintești din cămin.

Ei vor adora părinții, se vor sacrifica pe altarul patriei și vor iubi lumea.

O copii! O inocență!

De-ar ști oamenii ce sunteți voi pentru ei!

De ce nu pot să vă înțeleagă toți!

Cine și-a dat osteneala să se plece până la voi, va strigă ca marele Cavour în bătăile morții: »Creșteți bine copiii țării, aveți grija lor«.

Gh. D. Mugur.

dea Ion Jug — au, la care plug să tragă în jug?

Aceștia pân'aci ar fericii două cercuri, pe cel din Borod și din Așd.

Să mergem mai departe.

De teama să nu cadă, duhovnicul Klintok, pe brânci, la Borod, după »dascălul« Beöthy Atila, în locul al doilea îl candidară pe el la Vad. Apoi un perciunat, sigur dascăl sadea, Sillinger Mor. Aceștia sunt fericitorii majorității locuitorilor, cari sunt români de viață veche, de spiritul dela Sillinger cu cușma pe o ureche!

Așa frumoasă comună, mai rar!

Pe Nagy, — singurul dascăl după lege și scriptură, fiind în societatea politice 48 și pentru că s'a pus numai paravan spre a scuti pe ceilalți frați, — cu ori câtă bunăvoință nu-l putem crede reprezentant sincer al celor ce numesc dascăli români! — Atunci?... Meszöly Dezsö, domnul Augustin Bibescu, unicul român de seamă, inimă bună, luat cu prietenia lui Nagy, pentru că să nu reușiască candidând și dl Ioan Bibescu, însă cu program național, făcând astfel confundare de nume între tată și fiu, pentru că kossuthiștii să poată arunca prav în ochii românilor, că eată, noi am ales și români, nu puteți pretinde mai mult!

Adică noi să fim tot în coadă, și la grația lor binevoitoare să se candideze abia un român, într'un cerc, unde începând cu Farkasházy, de-am fi noi cu toții oamenii, cari își pricep chiemarea în lume, cari când glasul sângelui, aleargă în ajutorul fratelui, înțeleg legătura sfântă de viață, că

Eu și-s frate, tu-mi ești frate

În noi doi un suflet bate!«;

toți ai lor ar trebui să-și ia tălpășița și să ne lase în pace!

Zorile deșteptării însă au venit.

Pe întreaga linie, în Bihor, se va desfășura, cu minte și cu tact, stindardul național! Pe urmele neactivității de veacuri s'a desțelenit pământul și toți cu cinste vom lupta să triumfăm. — Cu suverana mândrie națională, toți să luăm pilda falnicilor Beușeni. Toți la postul lor, generali și ostași deopotrivă. Nu vom aiaca pe nime. Element de cultură, noi vom persevera în liniște, — așteptând cu răbdarea seculară, acum nu umiinta înjositoare, ci izbânda înalțătoare de suflete.

Dascălii de stat să pun, prea natural, în serviciul acelor, cari le au marit plata.

Dascălii noștri, se pun și pe mai departe, în serviciul susțitorului școalelor noastre. În serviciul limbei românești, conservate prin școala, care este fiica bisericii naționale. Dascălii noștri luptă pentru ideile divine. Oare cerul să nu le ajute?

Ș'apoi preoții noștri, să fie dâșii nedemni de eroii pierduți în umbra legii și în scurgerea veacurilor de bătrâni preoți, pe al căror pieptărel de lână lucea un ban dela împăratul? Nu se vor pierde, orbecând prin întunec! Ei vestesc lumina, și sunt fii luminii. Toți, dragi români, ca fii luminei să umbrați că roada Duhului este... înainte, și Dumnezeu cu noi!

Dela Criș.

Regele Carol despre chestia macedoneană.

M. Sa regele Carol a acordat o audiență corespondentului balcanic al ziarului »Hamburger Nachrichten« C. A. Bratter, autorul unei interesante scrieri asupra chestiei aromâne.

Audiența a durat mai bine de o oră și regele s'a pronunțat în mod amănunțit asupra chestiei balcanice.

Regele a declarat ziaristului că scopul său și al guvernului român în politica balcanică este colaborarea la pacificarea Balcanului. Dela acest scop România nu se va departa nici cu o iotă. Convorbirile sale — a spus suveranul — cu Aehrenthal și Isvolski au dovedit că politica balcanică română coincide cu aceea a marilor puteri interesate în afacerile peninsulei.

Se știe azi în toate cabinetele europene — a spus regele textual — că pentru anume planuri aventuriere ale unora dintre statele balcanice, eu nu pot fi câștigat, n'am putut fi niciodată. Ca și Rusia și Austria cred că e necesitate absolută ca să se menție statu-quo în Peninsula Balcanică, acesta fiind unicul mijloc pentru a se evita chaosul ce altfel ar fi inevitabil. În acest sens am căutat să influențez asupra prințului Bulgariei, care mă vizitează din când și sunt foarte bucu-

ros să constat că ascultă de sfaturile mele. De altfel se știe acum perfect în Bulgaria, că anumite dorințe și tendințe panbulgariste, cari nu pot fi realizate decât cu ajutorul rusec, nu mai au ecou în Rusia.

Bratter observă aci:

— Speranțele puse de bulgari în ultima vizită a marelui duce Vladimir sunt dar zadarnice? Majestatea Voastră știți doară că în multe cercuri bulgărești se pune, de când a avut loc această vizită, mare nădejde într-o colaborare rusească pentru o eventuală acțiune panbulgară în Macedonia.

— Toate astea sunt absurdități, răspunse regele, făcând un gest semnificativ. Marele duce n'a vorbit la Sofia despre Macedonia. Prin atitudinea sa a lăsat să se vadă destul de lămurit că tema »Macedonia« e actualmente discutabilă pentru Rusia, numai dintr'un punct de vedere al liniștii și ordinii și al menținerii statului quo. Asemenea vizite se interpretează în genere greșit. Ele nu au mai niciodată scopul de a se inaugura o nouă politică, ci numai de a se confirma și întări politica existentă. *Rusia și Austria vor combate cu cea mai mare energie orice acțiune, care ar putea avea pe urmare o cât de mică turburare a liniștii în Balcani.* În acest caz ele sunt mandatările tuturor puterilor semnate, cari știu că în această tendință pot conta pe colaborarea cinstită a guvernului român.

Correspondentul observă din nou:

— S'a zis că Rusia pentru a repara scăderea ce a suferit prestigiul său în Extremul Orient, își va reaminti de tradiționala sa politică balcanică și va relua planurile seculare, cunoscute și temute de cei din Constantinopol.

Suveranul răspunde:

— »Nu cred că aceasta e exclus, dar vor mai trece până atunci mulți ani. Pentru moment Rusia e preocupată de alte griji mult mai grave și mai importante. Afară de aceasta Rusia pentru a ajunge la mare, nu are nevoie să cucerească Constantinopolul. Sunt și alte căi. Rusia le cunoaște și se poate că le preferă drumului prin Constantinopol.

Regele aduce apoi convorbirea iarăși la chestia macedoneană și și exprimă speranța că în cartea sa dl Bratter a dovedit că aromânii sunt un element pașnic și că nu cer decât să se poată închina și să și poată crește copiii în propria lor limbă.

Dl Bratter confirmând aceasta, suveranul continuă:

— Sultanul, cu care corespund foarte des, știe și el aceasta și de aci politica sa favorabilă aromânilor din ultimul an. Mai înainte dușmanii noștri au știut să l facă neîncredător și de aceea el ezită în atitudinea sa față cu conaționalii noștri. Dar de ani de zile a putut constata, că atât aromânii cât și guvernul român care-i sprijină, merită toată încrederea sa. Hilmi Pașa, inspectorul general al provinciilor macedonene, cât și marele vizir știu și ei aceasta și sunt de aceea bine dispuși față de noi.

— Dar, observă ziaristul german, Hilmi Pașa pretinde că tocmai a prins bande aromâne...

— »Nu cred aceasta și nici n'am vre-o dovadă oficială până acum. Surt ce i drept și în Macedonia, precum și în București, persoane cari pledează pentru formarea de bande. S'a încercat chiar a se câștiga în acest scop un ministru al meu — astăzi mort. Eu am declarat însă scurt și cuprinzător:

Dacă aceste tendințe nu vor fi părăsite, eu voi înceta să mă interez de românii din Macedonia.

Aceasta a ajutat. Și lucrul e bine cunoscut în Turcia.

La observațiunea ziaristului Bratter, că Turcia face acum sforțări serioase pentru a pune capăt bandelor și că e regretabil că n'a făcut aceasta mai demult, suveranul răspunde:

— Am fost asigurat că autoritățile turcești au avut o adevărată frică să procedeze contra grecilor. Grecii locuiesc în număr mare în toate

orașele mai însemnate ale Turciei, unde au mare influență și bani mulți. Ei mai au un puternic aliat în Patriarhatul ecumenic, care s'a pus în serviciul ideii naționale grecești și cari nutresc mereu discordia în Macedonia. Câtă vreme această stare de lucruri nu încetează, nu poate fi vorba de o pacificare a Macedoniei. E o politică rea pe care o face Grecia, pentru că și înstrăinează definitiv simpatiile puterilor mari.

La observația lui Bratter că Grecia ar trebui să meargă de acord cu România, pentru că e vorba de o apărare comună în contra slavismului regele clăină afirmativ din cap și zise:

— Neapărat, și am atras la Viena atenția asupra acestui lucru.

Cu aceasta s'a terminat convorbirea asupra chestiunii macedonene și s'a trecut la alte chestiuni.

Din România.

În 7 Octomvrie v. s'au împlinit 50 ani de când Divanul Ad hoc al Moldovei, în urma propunerii lui Mihail Cogălniceanu, deputat al Doctului a votat cerințele întregii țări rezumate în cinci puncte, între cari Unirea Principatelor și dinastia străină.

MM. LL. Regele și Regina vor lua de astă dată mult mai de vreme reședința în Capitală, ca de obicei.

Ziua încă nu s'a fixat, dar s'a luat dispoziții pentru venirea Suveranilor în Capitală înainte de finele lunii Octomvrie.

A. S. I. Marele Duce Nicolae Vladimir a trimis M. Sa Reg-lui o lungă și călduroasă telegramă din Viena, mulțumind pentru primirea afectuoasă ce i-s'a făcut în București și Sinaia.

După situația provizorie a direcțiunii comptabilității generate a statului, încasările în primele 6 luni ale exercițiului bugetar curent, pe contul acestui exercițiu sunt cu 6 milioane mai mici decât cele din perioada corespunzătoare a anului trecut.

Aceasta în mare parte din cauza reducerilor de impozite ce s'au votat în Iunie.

Față de evaluările bugetare, însă, încasările sunt cu 12 milioane mai mari.

Dela frații din America.

Adunare populară la Cleveland-O. În fața unui mare număr de popor s'a ținut adunarea populară dela Cleveland-O. Duminica trecută. Adunarea s'a ținut în chioscul dela Edgewater Garden, care a fost fixat de popor. Au fost de față peste 400 de oameni și mai multe doamne și domnișoare. Adunarea a fost condusă de dl Petre Farcașiu, iar notar s'a ales dl I. Minoiu. Barbați de încredere s'au ales prin aclamațiune d-nii I. Bota, V. P. Stanescu și Ioan Aron.

Președintele deschide adunarea salutând pe cei de față, apoi dă cuvântul dlui Vasile E. Moldovan, care își spune discursul anunțat despre suferințele noastre în cei din urmă 40 de ani. Vorbirea dlui Moldovan a fost cu multă atențiune ascultată și întreruptă de dese aplauze. La urmă d-sa arată calea pe care trebuie să înaintăm, și arată programul societății »Cinstea neamului românesc«, rugând ca fiecare român să se înscrie de membru la ea.

Vorbește apoi părintele Ioan Tatul din Indiana Harbor, care anume a venit din mare depărtare pentru adunarea din Cleveland.

Arată întâmplări din istoria neamului nostru și spune că nu avem o datorie mai sfântă noi, cei de aici, decât să luptăm pentru neamul nostru, care e sclav în patria lui. Aduce laude dlui V. E. Moldovan pentru că luptă să se facă societă-

tea asta măreață, și îndeamnă pe toți să se înscrie de membri.

Mai vorbește dl Stanescu, făcând propunerea ca taxele lunare să fie de 15 cenți, ca din fondul societății să se ajute din când în când și românii din America, mai ales ceice, ca de curând veniți au pățit vre-o nenorocire.

Se aprobă astă propunere. Dl Gherasim Bota sprijinește planul societății și îndeamnă pe toți să se înscrie. Asemenea în frumoase cuvinte îndeamnă poporul la fapte dl părinte dr. Epaminonda Lucaciu.

Dl Milea declamează o frumoasă poezie națională de G. Coșbuc, apoi mai vorbește dl președinte Farcașiu, zicând că să ne gândim a face și o școală în Cleveland, apoi mai vorbește în acelaș inters și dl Minoiu. (Românul).

Din străinătate.

Grozăviile dela Odesa. »Ruskoe Slovo« publica amănunte înfricoșătoare asupra evenimentelor, cari s'au desfășurat la 19 Octomvrie în Odesa.

După transportarea rămășițelor pământești ale subcomisarului Delfinski la gară, pentru a fi transportate la Moscova, turburări foarte grave au izbucnit în oraș și în mahalale, turburări cari s'au prelungit dela ora două după amiază până târziu noaptea și cari s'au însemnat prin acte de violență, măceluri, jaful caselor și magazinelor evrești și prin împușcături necurmte în stradă.

Ziarele apărute la 20 Octombrie și suplimentele lor sunt pline de amănunte asupra acestor orori și dau descrierea unui mare număr de cazuri de o ne mai pomenită violență, săvârșite de bandele negre.

La întoarcerea lor dela gară, bandiții după ce se împărțiră în mai multe grupuri, se apucară să măcelărească pe evreii pe cari întâmplarea îi scoțea în drum.

Măcelurile se urmăreau în acelaș timp în partea centrală a orașului, dar cu o violență cu totul particulară mai ales în străzile cele mai animate, în Pușkinkaia, Remeslemaia, etc. Toate ambulanțele funcționau și încă ele nu luau decât persoanele rănite grav.

Răniții erau transportați în spitale, farmacii, case de medici, etc.

Încet încet desordinele pătrunseră în mahalaua Moldavanca, unde bandele negre spărgeau geamuri și dărâmau porți. Panica era pretutindeni de nedescris. Impușcăturile aruncau groaza în locuitorii. Pe la orele 3 după amiază un grup de derbedei se întoarse în străzile Preobrajenskala și Iamskala, unde înarmați cu pietre, se puseră să spargă vitrinele magazinelor și să dea goană evreilor cari fugeau. Vazduhul era plin de țipetele și de gemetele victimelor.

În strada Preobrajenskala bandele dărâmară o cofetărie și un magazin de evrei. Toate mărfurile deveniră prada jefuitorilor.

O altă bandă năvăli în restaurantul evreului Kleiman, din strada Troitzkaia și sfărâma toate obiectele, după ce mai întâiu luară la bătaie pe vizitatori. În acest restaurant, trei evrei primiră răni foarte grave. Sfârșind cu restaurantul, jefuitorii se risipiră din nou pe străzi, unde nu lăsau să treacă pe nimeni fără să nu-l insulte sau să-l maltrateze.

În strada Preobrajenskala, un chiosc-librărie fu răsturnat și dărâmat; cărțile fură distruse. În străzile Nejinskaia și Amantskaia, derbederii opriră tramvaiele siliră pe femei să se dea jos și bătură pe bărbați.

Impușcăturile bandelor negre erau îndreptate mai mult contra caselor. Mai multe gloanțe pătrunseră în apartamentul d-rului Kissler din strada Bazarnata. Unul din gloanțe atinse pe fiul medicului, un copilăș de zece luni.

Seara mai mulți evrei fură grav răniți, între alții și măcelarul Tubavici, pe care mulțimea îl întâlni și îl bătu îngrozitor. Unul din asasinii îi dete o lovitură de cuțit în pânțec. O ambulanță

Înainte de de-
Jun, dacă beai
un jumătate de
poc al de apă
a m a r ă o o o

Igmândi

alini **Schmidthauer,**
stomacul n'are regulat îl aduce în
ordine în decurs de 2-3 ore.

bună și prăvălie de coloniale. Prețul unei sticle mici 30 fil., mari 50 fil.; să nu se

Medicament foarte bun pentru împiedecarea boalelor interne, tot așa are efect admirabil la boale de stomac, intestine și de sânge, tot așa în contra îngrășării, contra trohnei, respirării grele, gălbănare, umflarea ficatului și fierei, diabetă, vână de aur, podagră, reumă și multe boale interne. Comandă se pot face la Schmidthauer Lajos, farmacist în Komarom. Se poate căpăta în fiecare farmacie mai confunde cu lă apă amară.

care trecea, ridică pe nenorocitul a cărui vieată e în primejdie.

Indreptându-se spre spital, ambulanța lovește corpul unui alt nenorocit, care se știu pe urmă că e croitorul Țepa de 18 ani. Starea lui e din cele mai grave. O altă ambulanță ridică pe amplotiatul Ostovski, de 30 ani, care primise două focuri de pușcă în pânțele. Mai fu luat și evreul Ormitz de 70 ani, rănit foarte greu.

Ordinea nu se restabilă decât noaptea după intervenția energică a cazacilor și a poliției. În mahalaua Moldavanca, mulțimea se mărgini să tragă în aer și să azvârle cu pietri în casele evreiești. Mulțimea fu risipită de poliție cu lovituri de baionete.

Abia a doua zi poliția fu întărită și se formară patrulare de cazaci, pentru menținerea ordinii în stradă.

SOCIALE.

Bănățenii.

Bănățenii se țin a fi fruntea românilor. Popor bogat, cu temperament, între împrejurările noastre destul de cult, bănățenii sunt mândri de calitățile lor etnice. Mândria e înăscută bănățeanului: e mândru fiindcă e bogat; e apoi vial și cântăreț; bănățenii sunt gascognii sau provençalii românilor.

Și e frumos popor. Sate mari și bogate se întind pe plaiurile și câmpiile dintre Murăș, Dunăre și Tisa. Holde aurii întrerupte de pășune, pe care pasc vitele mari și frumoase ale bănățeanului, plac ochiului tot atât de mult ca vilele întinse din sudul Bănățului. În Bănat nu e tot ce vezi al statului sau al »domniei« ca în Bihorul oropșit; aici bănățenii, un popor băștinaș, care știe că acesta e pământul lui, își are holdele sale. Iar pământul și-l lucrează bine bănățeanul, căci a învățat dela germani, dela șvabii harnici, cum să-l cultiveze mai practic. În general în ce privește situația culturală și cea materială, norocul hărăzit de Dumnezeu, putere de muncă, libertate, bănățenii sunt fruntea românilor.

Dar acest popor de trubaduri, poporul cântăreț al țării, unde fiecare sat își are corul său, are, pe lângă calitățile amintite, și scăderi.

I-am certat adesea, cu dragoste însă, că nu au făcut ce ar fi putut să facă. Sunt nouăsprezece cercuri cu majoritate românească în Bănat. Și avem numai patru deputați acolo; și aceia numai din comitatul Severinului. Să te miri că tocmai țara lui Burdea a mai dat atâți deputați români!.. Apropo Burdea: iată tipul unui bănățean stricat.

Ce frumos popor, ce bogat, ce compact! În Caraș-Severin locuiesc 340.000 români, în comit. Timiș 180.000, în Torontal 100.000. Deci 620.000 de români bănățeni! Dacă acest popor ar fi pretutindeni atât de brav, cât e de puternic, am avea un zid tare de apărare al românismului la sud, acolo unde de altfel e puterea noastră, pe plaiurile învecinate Sarmisegetusei legendare. Singur Bănatul ar putea alege mai mulți deputați români în cameră, decât avem acum peste tot. Și ce trist este a ști, că două comitate mari, cu mai multe cercuri electorale românești, Timișul, acest comitat corupt, și Torontalul nu au ales nici un singur deputat național! Uita-vor bănățenii rușinea asta? Nu se gândesc ei că Bihorul, pe care cu câteva luni înainte îl socoteam pierdut, e pe cale a întrece în lupta națională »fruntea românilor«?

O calitate neuitată și de neînlocuit are bănățeanul și această calitate îi dă incontestabil cel dintâiu rang între români: e cel mai talentat și mai arzător cultivator al doinei naționale, e cel mai muzical popor. Și aceasta îi face simpatic, aceasta te face să i ierți par'că toate scăderile și să sperii, că un popor, care știe cânta așa frumos, știe și simți, ceace cântă.

Cântați, cântați bănățeni chipeși și veseli! Cântați și învățați-ne, cu bardul Vidu împreună, și pe noi duioasa doină a românului năcăjit, dar simțiți în inimile voastre ceace exprimă cu des-nădejdea-i sfâșietoare doina: că suntem cu toții oropșiți încă, și nu aveam de ce ne bucura!..

Când însă ești priceput, doina blândă, care blândă și duioasă cum e, vă îndeamnă la luptă, din care doină țipă și strigă durerea unui neam întreg, Bănatul va fi cu adevărat cuvânt fruntea românismului dela noi!

R.

NOUȚĂȚI.

A R A D, 23 Octomvrie. n. 1907.

Rugăm pe toți fruntașii din provincie ca Joui, după ce s'au terminat alegerile pentru comitat, ori Vineri dimineata, să ne aducă la cunoștință rezultatul, fie telegrafiindu-ne, fie prin telefon.

— **Expoziția de copii**, aranjată Duminică la 13 Oct. n. c., de Reuniunea română agricolă sibiană în comuna Ilimbav, a avut rezultat desăvârșit. Ea nu a rămas cu nimic îndărătul primei expoziții, ținute la 14 Oct. 1906 în Apoldul rom. 74 copii sănătoși, voinic, chip și, voioși, bine îngrijiți, binehrăniți și frumos îmbrăcați, au format prețiosul material al expoziției. Mamele exponente, 51 la număr îmbrăcate și ele cum se poate mai frumos, așteptau cu frunte senină și cu bucurie sosirea momentului, când odraslele lor au să se supună examinării acelor, cari pentru bunăstarea și înflorirea poporului muncesc. Un tablou mai pitoresc nu și-l poate imagina nici pictorul cel mai pretențios și material mai sănătos nu și-l poate pretinde nici cel mai rigoros medic.

Această sărbătoare înălțătoare a mobilizat întreg ținutul Hărtibaciului. Întâlnire și-a dat aci preoțimea și învățătorimea, în frunte cu șeful tractului protopresbiterul Ioachim Muntean, notarii și primarii în frunte cu șeful lor, prim-pretorul Hanner; funcționarii de bancă în frunte cu bătrânul dar în simțăminte finăru director Petra-Petrescu, toți aceștia cu soțiile lor.

Comitetul Reuniunii agricole sibiene reprezentat a fost la această lucrare umanitară-igienică prin membrii săi dnii dr. P. Șpan, însărcinat cu prezidarea expoziției, R. Simu, raportor al juriului, Vas. Stan, prelegătorul distins dela expoziția din Apold, dr. Lucian Borcia, adv. și prin secretarul Vic. Tordășianu, inițiatorul acestor expoziții, iar ca specialiști medicii dr. Ilie Iancu, cel care e neobosit în adunarea materialului igienic, merit a îmbogăți literatura igienică și dr. I. Beu, prezident al juriului tot atât de desinteresat pe acest teren. Merit deosebit la buna reușită a expoziției are preotul Ioan Alexandru, care a însușit poporațiunea din Ilimbav și o duce din isbândă în isbândă. Deși toți copiii erau vrednici de premiat, cu considerare la suma moderată, s'au premiat 35 cu bani, iar 2 au obținut mențiuni onorifică. Multă vrednicie pentru eternizarea portului românesc din Apold și Ilimbav, are fotografii Auerlich, care a însoțit Reuniunea și a pregătit tabloul publicului asistent, mamelor cu copii premiați și chipurile a însuși copiilor mai chipeși. Învățăturile ce să dau poporului la aceste expoziții ar trebui să îndemne toate instituțiunile noastre la aranjarea de asemenea expoziții.

Emanuil.

— **Alegerile pentru consiliul orașului Arad** e vorba să se facă — așa propune primarul — în ziua de 17 Noemvrie.

— **În afacerea măcelului din Christian** a ieșit la fața locului o comisiune mai mare militară, compusă între alții din colonelul regimentului de husari, căpitanul auditor Farkas din Alba-Iulia, care substituie pe dl căpitan auditor Bardosi, actualmente în concediu, căpitanul din reg. 50 de inf. Lang și locotenentul Suci. Membrii comisiunii vor sta în Christian 3-4 zile, anchetând în mod amănunțit fapta criminală a husarilor-bătăuși, comandați de sergentul Wolf. »Gazeta« speră, că ancheta va scoate la iveală pe cei vinovați, cari trebuie să-și primească pedeapsa meritată pentru fapta lor barbară. Datorința

frunțașilor români din Christian este a sfătui pe cei răniți să spună fără încunjur adevărul, să nu cruce pe nimeni, să nu se lase ispitiți de unii și de alții, pentruca să capete satisfacția ce li-se cuvine.

— **Contele Apponyi** a făcut următoarele observări la cel mai nou frecuș ce i-a tras Björnson:

»— Azi nu vreau încă să răspund amănunțit la aceste atacuri, deși declar că nu le voi lăsa fără răspuns. Sincer vorbind, mi-e și grea poziția, din cauza că am a face cu un poet bătrân, pe care-l stimez, față de care n'aș voi să folosesc tonul ce l'ar merita. Atacurile sale Björnson le întemeiază absolut pe informațiuni unilaterale și astfel ar fi greu să polemizez cu el. Repeț, voi mai vorbi în chestie, îndată ce voi avea răgaz.«

Facem prinsoare însă că nu va avea răgaz, deoarece n'are ce să răspundă, ci Björnson l'a infundat bine și definitiv!

— **Cununie.** Anunțăm cu plăcere că grațioasa d-șcară Minerva, fiica decedatului profesor Teodor Ceonța, își va serba Duminică 27 Oct. n. cununia cu domnul dr. Alexiu Boțoc, fiul meritului învățător pensionat August. Boțoc, cassierul filiației »Victoria« din Chișineu. Nași vor fi din partea miresei dl și d-na dr. I. Ciordaș din Beiuș, iar din partea miresei dl și d-na M. Veliciu din Chișineu. Cununia se va face în sfânta Mănaștire a Bodrogului.

Sincere felicitări!

— **Procesul Polónyi-Lengyel.** Se anunță din Budapesta că dr. Kiss István, jude de instrucție, a terminat ascultarea martorilor în afacerea procesului Polónyi-Lengyel, chestie care ține de 10 luni deja. Cel din urmă care a fost ascultat este secretarul de stat la finanțe Popovici. Actele s'au trimis toate la procuratură, pentruca aceasta să și facă propunerea.

— **Principesa Maria, principele Carol și prințesa Elisabeta a României**, însoțit de o damă de onoare, au vizitat astăzi din nou Brașovul, scrie »Gazeta« de ieri, venind cu automobilul dela Sinaia. Intre orele 10 și 11½ a. m. s'au preumblat pe jos prin străzile mai principale, au vizitat Biserica neagră au făcut mai multe cumpărături în prăvăliile principale din piața Brașovului (prăvălia de sticlărie de sub »Gazeta« și prăvălia Eremias Nepoții). La orele 12 au plecat spre Sinaia. Principele și principesa erau îmbrăcați în haine de automobilești.

— **Epocala invenție a lui Edison.** Din America vine știrea, că Edison într'un cerc de 300 învățați, mehanici, ingineri etc. a ținut o conferință, dând seama despre cea mai nouă invenție a sa, la care a lucrat de ani de zile și care fiind acum complectă, va face adevărată revoluție în mijloacele de comunicațiune și transport. E vorba adevărat de acumulatorul pentru energiile electrice. El a spus că acumulatorul este aproape nemărginit, atâta putere poate conține, iar greutatea și dimensiunea este atât de neînsemnată, în cât ea se poate transporta fără ca în același timp să fie și așa zis greutate moartă. Și pe lângă asta va fi ieftin, așa că toate motoarele pe uscat și corăbiile electrice vor fi puse în mișcare cu ajutorul acestui acumulator.

— **Veneția sub apă.** Din cauza unui mare siroco, care aruncă valuri uriașe pe țărnișe se întâmplă adeseori că Veneția ajunge sub apă, nu atât din cauza apei aruncate de valuri, ci fiindcă în loc de reflux vin două fluxuri unul după altul. Tot așa s'a întâmplat și în zilele trecute, apa a inundat întreg orașul. Gondolele nu puteau umbla pe sub poduri fiind apa mare și așa băjbăiau toate pe piața San-Marco. Hamalii voinici

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás maeștru de monumente și pietre de cimitir.

Fabricațiile proprii din marmoră, granit, seynit, labrador etc., din pietre de marmoră magazinul se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.
Cancelaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21.** Telefon 662.
Filiale: Nagyvárad, Nagyzeben, Déva și Bánpatok.

au avut bun câștig ducând pe umerii lor lași pe damele până acasă. Damelor le plăcea această situație.

— **Avis!** Duminecă, la 8 ore seara se va ținea proxima conferință la *Casa națională*. Dl Vancu va binevoi a arăta unele momente din viața poporului român. La această conferință sunt poștiți a lua parte toată inteligența, meseriașii și toată țărâni-me, căci pe toți deopotrivă îi interesează starea poporului.

Facem un călduros apel către toți aceia cari în adevăr se interesează de starea poporului a lua parte la această conferință arătând că în adevăr luptă pentru desrobirea lui.

— **Insoțire de credit sâtească** »Raiffelsen« au întemeiat fruntașii români din comuna Paloș (comit. Târnava) cu coniacarea dlui Vic. Tordășianu, secretarul Reun. rom. agricole sibieni. Statutele însoțirii au obținut aprobarea tribunalului r. din Elisabetopole și astfel însoțirea în scurt timp își va începe activitatea binefacătoare.

— **La »Fondul jubilar Nicolae Cristea** pentru monumentele bărbatilor binemeritați ai meseriașilor întemeiat din prilejul serbărilor jubilar ale »Reuniunii sodalilor români din Sibiu« au dăruit d-na văd. Elevera Cristea și fiul său Adrian, contabil în Orăștie 20 cor., dr. Ghiță Măcelariu, avocat în Mercurea și soția sa Agnes n. Cristea 20 cor., dr. Nicolae Schiau, avocat în Mercurea și soția sa Elvira n. Cristea 20 cor., în total 60 cor.

— **Impotriva lui Ágoston Péter**, profesor la academia de drept din Oradea-mare, care s'a ridicat în contra lui Apponyi la congresul din Pécs, s'a pornit o vehementă campanie. Profesorii academiei din Oradea s'au întrunit aseară și au luat poziție în contra lui Ágoston Péter și și au exprimat aderența față de ministrul Apponyi.

— **Demonstrație contra unei executări.** Se telegrafiază din Moscva, că ieri s'au executat doi studenți, cari au jefuit pe casierul băncii agricole. Din incidentul executării universitarii au ținut o adunare populară secretă. Au deținut patruzeci de universitari și au închis universitatea.

— **Aventura contesei Zamojska.** Ziarul »Goniec« din Varșovia scrie următoarele detalii despre chestia nelămurită a contesei Zamojska: Contesa adoarnă în compartimentul în care călătorește singură, se deșteaptă însă când se deschise ușa compartimentului și intrară doi bărbați. Contesa le strigă: »Nu e voie să intrați acesta a compartiment de dame!« Cu toate acestea cei doi bărbați intrară și îi aruncară contesei pe cap un șal. Contesa se apăra și a rănit pe unul din domni cu foarfeca la mână, de aici petele de sânge pe padimentul compartimentului. Celor doi atentatori cu toate acestea la succese s'o lege pe contesa și s'o arunce afară pe fe-reastră. Contesa zice că au narcotizat-o și când se deșteaptă din leșin se afla într'o cămară întunecoasă, în care intrară în curând doi bărbați.

Pe contesa, care nici nu se putea mișca de spaimă au învățat-o în șal, au pus-o pe trăsura și au dus-o până într'o pădure aproape de Varșovia, aici au dat-o jos din trăsura și ei au plecat mai departe. După un timp mai îndelungat își veni atâta în fire încât se putu duce în oraș. Pe drum se întâlnește cu o trăsura, în care se urcă și Sâmbătă dimineața sosi la castelul tatălui ei. Această descriere e după datele contesei care și acum zace în delir, are o mulțime de părți de necrezut și numai atunci se va putea descoperi această chestie tainică, când contesa se va face bine de tot. De prezent într'un asemenea delir încât n'au putut lăsa la ea nici pe procurorul și nici pe judele de instrucție.

— **Catastrofă pe mare.** În portul Weaborg, precum se anunță din Stockholm, s'a răsturnat o luntre, în care se aflau 24 muncitoare. 20 dintre ele s'au înecat.

— **Gorky dat în judecată.** O telegramă din Moscova anunță că marele literat rus Gorky a fost dat în judecată, pentru că în romanul său mai nou »Mama« face apologia socializmului. Editorul-librar este și el dat în judecată.

— **O bestie.** În Budapesta a fos arestat un tânăr contabil, D. Oszkár, care stând cu chirie la o văduvă, a întreținut relațiuni de amor cu fiica de 10 ani a văduvei, așa că fata de 12 ani a rămas în altă stare. Fata pretinde că contabilul (de 20 ani) a violat-o cu forța și după aceea a înfricat-o să tacă. El pretinde că fata de bunăvoie venea în odaie la el. Cazul face mare senzație.

— **Un student rus bestial.** Se scrie din Roma: În 10 luna curentă a sosit aici din Kisinev un student rus anume Zaharov, în societatea studentei Alice Kubics. Studentul e de 22 de ani studenta de 23. Ambii se pregătesc pentru a fi cântăreți și ca loc de studiu și-au ales Roma. În Roma ședeau împreună. Zaharov era foarte gelos de prietina lui. O chinuia cu o patimă sâlbatică: îi smulgea hainele de pe ea ca să nu poată eși pe stradă, îi luă banii, i a pus amanet bijuteriile, apoi a început s'o bată fără îndurare. Ca să nu strige îi astupa gura. Alaltăieri a trântit-o pe jos și căută s'o sufoca, apoi i a tăiat părul până în rădăcină. La denunțarea vecinilor poliștiști au pătruns în odaie și au găsit o părămană față într'o stare groaznică. Brațele și picioarele erau numai vânătae și răni. Pe masă era părul ei admirabil, tăiat de bestialul Zaharov. Poliștiștii au găsit și bastonul, cu care tânărul își bătea prietena. La vederea poliștiștilor fata a mărturisit tot și a povestit detalii de și-se face părul măciucă despre bestialitățile lui Zaharov. Poliția l-a deținut.

— **Balon dirigeabil.** Vestitul balon dirigeabil »Patrie«, simțitor perfecționat și marit, după cum se scrie din Paris, ieri pe vreme liniștită a făcut un drum aerian de 2¹/₂ ore, de la Mendon până la Paris. În nacela balonului au fost 8 persoane.

— **Catastrofă pe linia ferată.** Agenția Wolf vestește din Sosnovicz: Trenul de persoane de pe linia Vistula-Ivangorod s'a ciocnit alaltăieri de trenul de marfă care staționa aici. Până acum s'au găsit optsprezece morți.

După rapoarte mai noi din incidentul nenorocirii de tren au murit 20 de oameni, iar douăzeci sunt răniți, dintre cari mulți grav.

— **Intrecere cu baloanele.** Se telegrafiază din St. Louis, că întrecerea internațională cu baloane s'a început la orele 4 după prânz cu urcarea balonului german »Pomern«, pe care l cârmuia Erbsloch. La urcarea balonului german orchestra cânta himnul național german.

Balonul s'a urcat în direcția nordică, în celelalte baloane au urmat celui dinaintea tot la 5 minute.

— **Un nou port militar în Spalazzo.** După o telegramă din Leibach cercurile competente s'au lăsat de planul, să construiască în Sebenico un nou port militar, ei se ocupă cu gândul se zidească în Spalazzo un mare port militar. Să fac deja studii profunde pentru acest scop.

— **Diamant artificial.** Se vestește din Paris, că în ședința de ieri a Academiei de științe, chimicul Charette a arătat un cristal preparat pe cale electrică, care are toate însușirile diamantului. Academia a incredințat mai mulți membrii, ca să examineze cristatele din punct de vedere chemic și mineralogic.

— **Un tânăr român,** elev în clasa a IV-a de pedagogie, din lipsa totală de mijloace este silit a părăsi cursul.

Apelează deci la sprijinul binevoitor al oricărei familii române, primindu-l sub orice fel de condițiuni. A se adresa dlui Iosif Birescu în Lugoj.

— **Aduc la cunoștință,** mult on. public, că am deschis birtul „888“. Bucătărie foarte gustoasă, burgheză maghiară. *Vinuri curate proprii. Bere de curte* de la prima societate maghiară pe acții, pentru bere. *Un pahar 16 fileri, pahar mare 24 fileri.* Rugând părtinirea mult on. public, rămă cu simă Répássy Pál.

— **Săpun de vioarea de Parma.** Sub această numire de câțiva ani e în circulație un nou săpun folositor. Cine nu iubește mirosul de vioarele? Și dacă știm, că acest săpun plăcut face fața fină, dacă știm, că în astfel de calitate și pe lângă așa preț în străinătate nu putem căpăta atare săpun, atunci putem aștepta, ca publicul mare se nu întrebuițeze acest săpun, numai ca să-i tindă mâna de ajutor pregătitorului, ci în interesul său propriu. O bucată 80 fil., 3 bucăți 2 coroane 20 fil. Pregătește Szabó Béla fabricant de săpun de toaletă, Miskolcz. Se poate căpăta în Arad în drugheria lui Voitek și Weisz, Lugoj în farmacia lui Fischer János, Timișoara în prăvălia lui Wisemayr Ferencz.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 23 Oct. 1907.

INCHEEREA la 1 ORĂ :

Grâu pe Oct. (100 klg.)	23.83—23.86
Secară pe Oct.	22.34—22.36
Ovăs pe Oct.	15.74—15.76
Cucuruz pe Mai 1908	14.20—14.22

INCHEEREA la 4 ORE :

Grâu pe Octomb.	23.80—23.82
Secară pe Oct.	22.16—22.22
Ovăs pe Oct.	15.76—15.78
Cucuruz pe Maiu 1908	14.22—14.24

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul :

Grâu	
De Tisa — — — —	23 K. 75—24 K. 15 fil.
Din comitatul Albei —	23 > 85—24 > 25 >
De Pesta — — — —	23 > 85—24 > 25 >
Bănățenesc — — — —	23 > 70—24 > 10 >
De Bacica — — — —	23 > 85—24 > 25 >
Săcară — — — —	21 > 30—21 > 65 >
Orzul de nutreț, cvalitatea I.	15 > 70—15 > 90 >
> de cvalitatea II —	15 > 50—15 > 70 >
Ovăs > > I — — — —	> ————— > — >
> > > II — — — —	> ————— > — >
Cucuruz vechiu — — — —	> ————— > — >
> nou	14 > 25—14 > 40 >

Dă puteri noi în cazuri de slăbiciuni

Emulsiunea SCOTT, chiar și atunci, când alte mijloace nu ajută. E primejdios să folosim medicamente nesigure când e vorba de sănătatea omului.

In cazuri de slăbiciuni

mai ales în convalescență, anemie, boale de piept, și la boale provenite din surmenagi, omul precaut folosește imediat medicamente, cari în cazuri nenumărate vindecă cu siguranță slăbiciunea. Acest medicament e Emulsiunea SCOTT.

Prețul unei sticle originale 2 cor. 50 fil.

Se capătă în toate farmaciile.

La cumărarrea Emulsiunei vă rog să observați marca care reprezintă un pescar.

BIBLIOGRAFIE.

— »Cantorul bisericesc«, opul dlui George Bujigan, zilele acestea a ieșit de sub tipar.

Opul e foarte voluminos și e neîntrecut în literatura bisericască, atât ca cuprins cât și ca aranjare. Abonamente nu se mai pot face, deoarece opul e complet și conspectul tipărit.

Ceice doresc a-l avea să se adreseze autorului în Deliblat (Temesm.)

Prețul unui exemplar broșat 10 cor., legat în pânză frumos aurit 12 cor., legătură de lux în piele 16 cor. La comanda de 5 exemplare 10% rabat.

Poșta Administrației.

Z. Popovici, Satulung. Am primit 6 cor. ca abonament până la 1 Ianuarie 1908.

Poșta Redacției.

O inimă română. Acel articol, precum și cel de eri, referitor la alegerile congregaționale, noi l'am răspândit trimițând sute de exemplare în toate părțile, unde ni-s'a cerut.

Amic, Cluj. S'a primit. Vom trimite acele pagini despre începutul activității tristului personagiu.

Se nu mai suferă nimeni!

pentru că poți scăpa de ori-ce durere provenită din răceală prin vestitul

Spirit de gheață (jégzesz).

E singura mângâiere pentru cei ce suferă de podagră ischiasi și reumă.

Nu este numai un medicament indispensabil de casă, dar din cauza efectului grabnic și radical chiar o minune.

Di învățător-director Z. Szöke Albert din Panczélseh îmi scrie următoarele:

Spiritul de gheață l'am primit cu mulțămintă; mi-a făcut o mare bucurie, că în trei rânduri și anume la o durere de măsea, la durere de stomach, la durere de înțepirea gâtului și odată la durere de cap l'am folosit cu deplin succes. Il recomand călduros ori-și-cui, căci e o adevărată binecuvântare pentru cei-ce suferă.

Mai cer 3 sticle mari.

Durerea de dinți și de cap înceată deloc de el.

La oboseală, simț de slăbiciune, la esofarea după lucrul greu, la împunsături din coastă, la scrintituri, la dureri de stomach, de piept și la dureri de foale etc, după o singură frecare omul se simte ca de nou născut

Minunatul **Spirit de gheață** a întrecut D-Tale — toată așteptarea mea, drept aceea mai cer șese sticle mici din acest medicament escelent. Cu deosebită stimă

Kékellő Josif László, paroch

Dragă Dle apotecar! Binevoește a-mi trimite cu rambursă șase sticle mici din vestitul

Spirit de gheață (jégzesz)

cu întoarcerea poștei; căci au un efect foarte bun și se pot folosi cu un mare rezultat: și-l recomand foarte călduros ori-și-cui.

Dumnezeu să trăiască pe inventatorul spiritului de gheață.

Atkár Bander Gábor, măsar.

E cu neputință a înșira nenumăratele epistole de recunoștință și mulțămintă, prin cari e laudat **spiritul de gheață**.

Aceste puține specimene dovedesc eselența și marea lui răspândire într'un timp foarte scurt, încât deja are și imitatori.

Inventatorul și unicul său fabricant este:

Szémann Ágoston

apotecar

HATVAN.

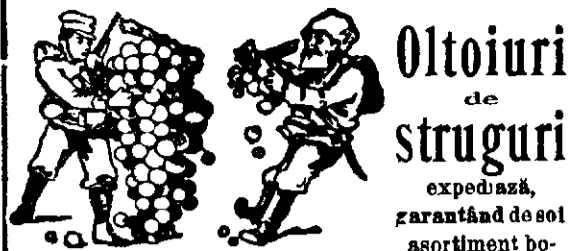
3 sticle mari sau 6 sticle mici trimit franco ori-unde.

Prețul: 1 sticlă mare 1 cor. 20 fil., sticlă mică 60 fil.

Fie-care sticlă e sigilată și numele inventatorului se află atât pe sticlă, cât și pe avisul de folosință.

Pe postă numai 3 sticle mari sau 9 sticle mici se poate trimite.

Să ne ferim de imitațiuni.

Oltoiori de struguri

expediază, garantând desol asortiment bogat, care de ani e recunoscut de primii și cei mai trainici:

Küküllőmenti első szőlőltvány-telep

proprietar: **Caspari Frigyes,** Medgyes 23. sz. (Nagyküküllő megye).

— Pofțiți și cereți prețuri curente ilustrate! —

Din prețul curent se pot estii scrisori de recunoștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce doresc să comande pot cere mai întâi informațiuni dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris, despre încrederea ce pot avea în ferma de sus.

Recomandat de ministerul de culte și instrucție!

Multe recunoștințe!

ZWÖRNER B.

PREPARATORUL DE ÎMPĂIAT ANIMALE

KOLOZSVAR, Rozsa-u. 7. sz.

Animalele să se trimită cât se poate de proaspete și nebelite. Trebuie indicat în ce formă să se întâmple prepararea; mamiferelor mai mari să li-se scoată intestinele. — Pentru împachetare socotesc numai cheltuielile mele. —

Preparație îngrijită, artistică, în formă naturală, lucru trainic, prețuri moderate!

* * *

IOAN MARTIN

croitor bărbătesc
ARAD, STRADA HUNYADI

Cu sosirea sezonului de toamnă recomand magazinul meu bine asortat cu

stofe de lână

din țară și strătăitate, din cari confecționez hainele cele mai moderne și cu preț redus. O comandă de probă poate convinge pe ori și cine despre aceasta. Principiul meu este lucru frumos, modern și profit puțin. Solicit părtinirea binevoitoare.

IOAN MARTIN.

Tejnor János

Timișoara-Fabric, str. Andrassy 18.

P. T.

După 25 ani de activitate la firma Karl Koch, im permit a aduce la cunoștință, cumcă m'am stabilit însumi sub firma susnumită.

Recomand numai fabricate de clasa primă ca: cuțite de buzunar, briciuri de ras, foarfeci de oțel, instrumente chirurgice, tacâmuri, unelte de grădină, bantage; legături la curarea morburilor se efeptuește prin oameni experți. Ciorapi de gumi, specialist pentru mâni

artistice, picioare și alte aparate ortopedice, preservative, ascuțiri, reparaturi, nichelări se efeptuește garanție de oameni experți.

TEJNOR JÁNOS,

instrumentar chirurgical, cuțitar și convacar absolvent.

Haltenberger Béla,

văpsitorie de haine, curățitorie chimică și fabrică de spălat în aburi.

◆◆◆ KASSA. ◆◆◆

Se curăță sau se vâpsește cât se poate de frumos, haine de iarnă, blănării, haine de dame, bluse, toalete de bal.

Jachete de piele descolorate, se vâpsec într'o coloare închisă trainică.

Gulerele și manșetele, se curăță și se fac albe ca zăpada, fără chlor.

În casuri de doliu, se vâpsec imediat hainele în negru.

Firma pune mare preț pe expediarea cât se poate de repede și punctual pe postă și în provincie.

Odăjdii bisericesti, brodăriile se curăță frumos și multă îngrijire.

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără pentru prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Preparațiuni de ACID-CARBONIC din Muschong-Buziás fürdő

noi aranjamente

expediază în afară de cartel o cantitate ori cât de mare

ACID-CARBONIC-LICHID

natural, chemic, din isvorul de acid-carbonic din băile Buziás, pentru prepararea apei gazoasă (soda) pentru restauratori și alte scopuri industriale.

Nu se poate confunda cu acidul-carbonic artificial care e mai fără spor. ● Serviciu de încredere, conștiincios!

Ape minerale și medicale de Buziás

în sticle de 1 și de 1/2 litre.

Au un efect neîntrecut pentru boale de inimă, rimich și beșică.

Apă de masă de prima calitate!

Lămuriri servește cu plăcere:

„Muschong-buziásfürdői szénsavmüvek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn“.

Adresa telegrafică: Muschong, Buziásfürdő. — Teleg-interurb. 18.

ȘCOALA DE POMI ȘI TRANDAFIRI a lui

Szabó István

UJ-SZEGED, Főfasor nr. 35.

Recomandă cam 140,000 bucăți de 1, 2, 3 și 4 ani, altoi inobilitați de meri, peri, gutui, naspolya, cireși, vișini, caisi și perseci, așa mai departe pruni și ringioși, în ecsemplare frumoasă și drepte, cu rădăcină sănătoasă.

— Pomii se pot comanda în tulpini mici, semi-mici și înalți. —

Prețul: 100 bucăți 40—60 cor. ecsemplare înalte pentru alu 100 bucăți 70—80 cor.

Trandafiri înalți, din pământ liber, diferite soiuri, 80—200 fil. Tufe de trandafiri nobilitați din rădăcină, din pământ liber ecsemplare frumoase, tari de soiurile cele mai bune bucata: 40—50 fil. — Trandafiri cari se urecă „Crimson Rambler“, în lungime 1—2 metri prețul unui ecsemplar 40—60 fil. — Teiu cu frunze mari, ecsemplare tari bucata 2 cor. — Pomișori selbatici 500,000 bucăți, cei mai mulți transplantați, se pot comanda meri, peri, Pronus Mirabolan, Pronus Mahalék, perseci de toamnă și galbeni, 1000 de bucăți 10—30 cor.

Mare asortiment de salerămii rotunzi și piramidați. Thuja Compacta și Piramidalis depozit mare în preț ieftin.

Vă rugăm să cereți catalog de nume și prețuri îl trimit gratuit.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4^{1/4}, 4^{1/2}, 4^{3/4} și 5%, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipez speșele de întabulare, convertez datorile de interese mari.

====
Resolvare grabnică, serviciu prompt.
====

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-uteza 8. (Casa proprie.)
(Lângă filiala Poștei.)

Primesc pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili și demni de încredere.

„HOTEL SCHMIDT“

SIBIU, N.-SZELEN.

Am onoarea de a aduce la cunoștința on. public că am închiriat „HOTELUL SCHMIDT“. Hotelul ieste luminat cu electricitate. Toate camerele dau către strada prezentând oaspeților o vedere frumoasă și fiind aranjate elegant și curate.

În berărie să desface cea mai bună bere de Steinbruch (Köbánya) și vinurile cele mai curate și naturale. Mâncările gustoase și serviciu solid și prompt.

Apelez deci la binevoitorul sprijin al on. public

cu toată stima: **MICHAEL GÜNDISCH,**
hotelier.

Grósz Nagy Ferencz, farmacist

DERRECZEN, str. Șaș nr. 8.

farmacia „Arany egyszaru“.

Recomandă medicamente speciale preparate.

Numai există reumă!

Cine voiește să scape de ori ce soi de reumă și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din reu nitul

Király Balzam

al cărui efect vindecător recunoscut și de medici.

1 sticlă mare 2 cor. 65 fil. cu îndrumare. 3 sticle mari 6 cor. 65 fil. cu îndrumare, porto franco cu rambursă.

Patentat, în nenumărate spitale de frunte se aplică ca cel mai eficace medicament.

Numai există reumă!**MEDICAMENT PENTRU VOPSIREA PĂRULUI**

în culori blond, brunet și negru. Efect la moment. O singură vopsire e îndeajuns, ca părul sau mustața o lună să aibă culoarea ce o dorește. Nu înapreste părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor., e de ajuns pe un an întreg,

Mare depozit de medicamente speciale din țară

și streinătate, articole de lux, bandage etc. etc. etc.

CEL MAI SIGUR MIJLOC DE ÎNFRUMȘETARE e**Crema de față Fáy-féle Arcz-Crém**

efectul e miraculos! Infrumșetiază, întinereste! Cel mai escelent mijloc contra pistruiilor a petelor ficat și a tuturor necurătențiilor de față. Un borban 1 coroană săpunul 1 coroană bucata. — — —

Depozit princ. de exped. Grósz Nagy Ferencz, farm. Debreczen.

Cine are năsip sau petriș se schimbă în „Bae de aur“

dacă se ocupă cu prepararea petrilor în mod artificial.

Se pot prepara cu mici cheltueli:

Cărămizi de pãrete din cement prepararea à 1000 de bucăți . . . 18 C.

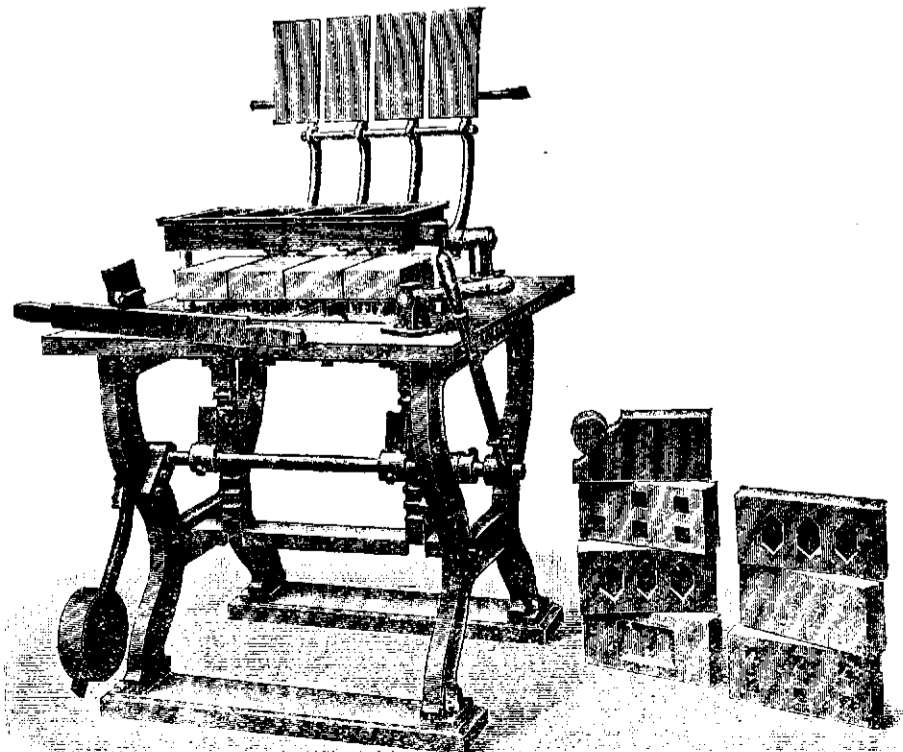
Țigle de cement pentru acoperiș prepararea à 1000 bucăți. . . 40 C.

Plăci de cement prepararea à 1000 bucăți. 50 C.

Burloane de cement pentru scocuri, inele de cement pentru fântâni ș.

Mașinările necesare pentru fabricarea celor de sus le liferează ERNST TIETZE fabrică de mașinării liferite medailate în mai multe rânduri și turnătorie de fer GUBEN N. L. Germania.

Reprezentat de către:

BUSCHITZ MOR în KOMÁROM.

CATALOG ILUSTRAT ȘI PROIECT DE BUGET gratuit trimite reprezentantul fabricii Büschitz Mór, Komárom, către care trebuiesc adresate și scrisorile.

Numai articole bune

se pot căpăta la

HEGEDÜS GYULA

prăvălie de parfumuri, rechisite de barberie în Arad
ANDRÁSSY-TÉR 15.

Mare asortiment de rachete veritabile englezești pentru tenis și mingii, folbaluri, mingii de gomă, coșuri de călătorie, cosmeticuri franțuzești și englezești.

Am onoare să aduc la cunoștința on. doamne că

— Atelierul nostru —

de confecționarea rochiilor pentru doamne

(care se află în Arad, edificiul teatrului, etagiul II, în dreapta pe partea pieței Libertății)

I'am îmbogățit cu

un depozit de pălării de dame

moda cea mai nouă.

Și suntem în situația favorabilă de a putea vinde articolele noastre moderne cu prețuri reduse.

Cu stimă: **Surorile Wolf.**

Tot aici se primesc fete istețe cari voiesc să învețe.

👁️ **Acuma a sosit** 👁️

Untura de pește proaspătă
de Norvegia

fară culoare și miros, calitate escelentă.

=== Prețul unei sticle 2 coroane. ===

Contra

supărărilor reumatice

este escelentă

Spirtul Reuma

încercat de atâtea ori cu succes.

=== Prețul unei sticle 80 fileri. ===

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

Nr. telefon 331.

FRATER és DÖMÖTÖR

cancelaria de arhitectură diplomată

ARAD, STRADA SALACZ GYULA NUMĂRUL 1.

Primește:

măsurarea, regularea, comasarea, parcelarea, orașelor, comunelor, și a domeniilor precum și tracirozarea, plănuierea și construcția terenurilor de pădure și industriale.

Specialiști:

în plănuierea și înființarea regulărei de ape și a apaductelor.

Inștințare.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public din loc și jur, că în locuința mea din strada Bercsényi, nr. 8 Arad efectuează tot felul de

planuri de zidărie

pe lângă prețurile cele mai reduse.

Insemnez că în urma praxeii mele continue de 32 ani, mă nizuiesc ca în totdeauna să câștig îndestulirea onoratului public doritor de a zidi. Nu sunt membrul nici unei societăți și tot felul de zidărie o efectuează cât mai curând.

Cerând sprijinirea, sunt cu profundă stimă:

Horváth József, măestru zidar.

CUMPĂRĂTURI DE OCASIE!

Aduc la cunoștința on. public, că am cumpărat prăvălia de porcelanuri și sticlărie a Fraților Gebhart și din cauza greutăților mutatului, toate articolele ce se află în magazin, precum sticlării, porcelanuri, lămpi, lustre de gaz și electrice, tot felul de articole de podoabă, tăcămuri de masă de alpaun și alpacca de argint, vase de tert din nickel ș. a.

le vând cu preț redus

despre ce rog pe on. public să se convingă

Cu deosebită stimă:

Următorul Fraților Gebhart

RAUCH RAIMUND.

Prețuri ieftine!

Mobilierul prăvăliei e de vândut.

AU SOSIT

cele mai frumoase și mai moderne

noutăți de toamnă

în stofe, precum și flanele și bar-
cheturi de spălat

modelele cele mai noi și asortiment bogat, cari se găsesc numai la mine cu prețurile cele mai favorabile.

Pânză și șifon

asemenea în calitatea cea mai bună. O cumpăratură de probă poate convinge pe ori și cine, că numai la mine se poate târgui bine și ieftin.

Solicita părtinirea binevoitoare:

George Jancovici

ARAD, strada Forray nr. 2.

(casa Lukácsy).

TELEFON Nr. 87.

Schaefer Richard Géza

lăcătuș de edificii, canale și apaducte

Arad, Strada Batthyányi Nro. 17.

Pregătește din fier bine bătut: grilage la fluvii,
— — trepte, balcoane, și pentru bănci. — —

Primește spre efectuare ori-ce forme de fer, acoperișuri și rame de ferestri, întărind prin fer ferestri și uși. Construcție de apaducte, eșitoare fără miros, pisoare, lavortoare, scâlzi în orice formă și mărime. Aduce și face fântâni cu tragere spre orice scop. Atelier expert. Mare magazin de tuburi de piatră smălțuită.

TELEFON Nr. 87.

Telefon 585.

Adresa telegrafică: Reppmann, Arad

Atelier de arhitectură alui Reppmann Gyula

architect.

Cancelaria de arhitectură și întreprinderi de zidire:

Cancelaria filială:
ARAD, Weitzer János-u. 13
(peste drum de poșta principală).

Cancelaria principală:

BUDAPEST
Baross-utca 46.

Primește tot felul

de lucrări de biurou în cadrul arhitecturii.

Planuri în stilul cel mai modern, precum și planul cheltuelilor. se angajază la prețuri ș. a.

„Servește tot felul de lămuriri pe terenul arhitecturii.

Első szegedi len-áru damast és műszövőde

Csecs Mihály
SZEGED, Tisza Lajos-körut 33.

Recomandă produsele sala proprie de in și damast precum: covoare, ștergare, fugare milieu și toate cele trebuincioase pentru pat. Tot așa haine pentru mireasă, precum lucruri de ajur după plac.

Prețuri moderate, serviciu prompt.

— La rugare prin epistolă mă presint personal. —

Cimbale

cu aparat intern de oțel, cu ton fermecător de frumos, cu ajustament plăcut liferează pe lângă rate și cu bani gata

fabrica de instrumente muzicale

a lui

VARGA ÁRPAD

MAKÓ

(Lădița de poșta nr. 31)

Preț curent mare și ilustrat se trimite gratis și franco.

PREMIATĂ CU PRIMUL PREMIU LA EXPOZIȚIA MILLENARĂ DIN BUDAPESTA IN 1896.

Fabrică de ceasuri de turn și turnătorie de clopote

A LUI

G. P. PANTELIC in SEMLIN
(ZIMONY)

FIRMA FONDATĂ IN 1854.

FIRMA FONDATĂ IN 1854.

Face ceasuri de turn după felul cel mai nou, propriu de construcție, cu pendulă liberă, cu sîrmă.

Toarnă clopote noi, face smălțuri mișcătoare de fier, la clopote vechi pentru ale acorda armonice, face adnexe de clopot de fier.

Garantează execuție precisă.

Bisericilor și comunelor sărace li să dă în rate de mai mulți ani.

Am cercat expoziția universală din Paris din 1900, cu scop de studiu.

